

Milena Dundrová: Anglo-francouzské vztahy v období náboženských válek ve Francii ve druhé polovině 16. století. Praha 2006, 250 stran.

Během doktorského studia Milena Dundrová opakovaně prokazovala potřebné studijní předpoklady i kázeň spočívající v dodržování studijního plánu. Tyto pozitivní dispozice se rovněž projeví v kvalitě předložené disertační práce. Poněkud pozdní předložení disertace – většinu textu totiž autorka dokončila již před delší dobou – má nanejvýš přijatelné vysvětlení. Způsobila ho událost nejradostnější – autorce se narodila dcera.

Cílem M. Dundrové byla analýza vývoje anglo-francouzských vztahů v údobí náboženských válek ve Francii, tedy v letech 1562–1598. Samozřejmě nejde o téma v obecném měřítku historiografií opomíjené. Naopak, v 19. a 20. století francouzská a anglosaská historiografie přinesly k tomuto tématu značné množství pozoruhodných publikací, ať již jde o monografie zásadního významu, rozsáhlé pramenné edice či například vydávání pamětí. Na druhé straně česká historiografie věnovala tomuto významnému údobí francouzských dějin na počátku novověku velmi malou pozornost a posuzováno z tohoto hlediska je práce Mileny Dundrové v našem prostředí průkopnická.

Je nesporné, že druhá polovina 16. století je mimořádně významným a dramatickým obdobím v dějinách Francie. Devastující účinek vyčerpávajících náboženských válek znamenal oslabení Francie na mezinárodním poli a vměšování z vnějšku do jejích vnitřních záležitostí, zejména ze strany Španělska Filipa II. Bráno z dlouhodobého hlediska, je toto období mimořádně důležité i pro celkový vývoj anglo-francouzských vztahů. Prakticky po celý

středověk existoval mezi oběma královstvími vztah vysloveně nepřátelský motivovaný a živený působností různých faktorů, ať již to byly nároky anglických králů na francouzský trůn, anglická rozpínavost a územní držba na kontinentě či naopak francouzská podpora anglické opozici nebo Skotům. Ostatně i potom, co Stoletá válka skončila úspěchem Francie, nepřátelství trvalo i nadále. Od 60. let 16. století se situace výrazně mění a vzniká předpoklad pro obrat ve vzájemných vztazích. Determinantami změny byly jak oslabení Francie po náhodné a předčasné smrti Jindřicha II. a počátek náboženských válek v 60. letech, tak vzestup Anglie a posílení jejího mezinárodního postavení za vlády Alžběty I. Oba někdejší rivalové počali stále silněji pociťovat ohrožení ze strany nejsilnější velmoci této doby – Španělska.

V předložené práci autorka prezentuje problematiku v chronologickém sledu, činí tak v deseti věcně naprosto správně a logicky vymezených kapitolách. První kapitola obsahuje přehled o vývoji situace před začátkem náboženských válek, ve druhé kapitole je hodnocen průběh jejich počáteční fáze v letech 1562–1570. Pozoruhodné poznatky pak přináší třetí kapitola, pojednávající o příčinách a hlavně průběhu anglo-francouzského sbližování a o důsledcích protišpanělské politiky vůdce hugenotů admirála Colignyho v letech 1570–1572. Masakr protestantů během tzv. Bartolomějské noci z 23. na 24. srpna 1572 sice proces anglo-francouzského sbližování zbrzdil a ovlivnil negativně, ale rozhodně neznamenal jeho úplný konec – této události a jejím důsledkům je věnována čtvrtá kapitola. Destabilizaci poměrů ve Francii po Bartolomějské noci pak autorka analyzuje v následné páté kapitole. Šestá kapitola je zaměřena na hodnocení charakteru počáteční fáze vlády Jindřicha III. v letech 1574–1575. Z hlediska obratu v anglo-francouzských vztazích měla klíčový význam léta 1577–1585, hodnocení vývoje v tomto časovém úseku autorka věnovala sedmou a

osmou kapitolu, které patří k nejpřínosnějším partiím celé práce. Poslední dvě kapitoly – devátá a desátá – jsou věnovány závěrečným létům vlády Jindřicha III (léta 1585–1589) resp. nástupu Jindřicha IV. a závěrečné fázi bojů náboženských válek v letech 1589–1598. Velmi pozoruhodné postřehy přináší rozsáhlý analyticky koncipovaný závěr práce.

Vynikající jazykové dispozice umožnily Mileně Dundrové prostudovat a kriticky zhodnotit a využít prakticky veškerou neobyčejně bohatou základní odbornou literaturu ve francouzštině a angličtině. V tomto ohledu jsou její znalosti a přehled vsutku jedinečné. Totéž lze říci i o dílčích studiích rozestých po různých odborných periodikách, s nimiž se autorka seznámila především během svých studijních pobytů ve Francii. Rozsah a znalosti pramenné základny, již autorka vyžila, jsou velmi úctyhodné. Shrnu-li hodnocení o rozsahu, povaze a významu pramenů a odborné literatury, které autorka využila, mohu pouze rozhodným způsobem vyjádřit názor, že neponechala stranou žádný z odborných titulů nebo edic pramenů, které měly pro výzkum zvolené problematiky základní význam. Pro kvalitu doktorských disertací považuji za nepochybně důležitou i jejich obecnou slovesnou podobu. Ani v tomto ohledu Milena Dundrová nezklamala, její práce má v tomto směru velmi dobrou úroveň. Hodnotím-li celkově volbu a vymezení tématu, koncepci práce, rozsah a povahu využití odborné literatury a pramenů, docházím k závěru, že práce M. Dundrové splňuje nepochybně všechny základní požadavky kladené na kvalitní doktorskou disertaci a samozřejmě ji doporučuji k obhajobě.

V Hostivici, 2. května 2006

prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.

Ústav světových dějin FFUK